

POKROK

PUBLISHING CO.

vydává

POKROK ZÁPADU
a místní vydání

• Crete pro Salina okres, Neb., v Schuyler a Clarkson pro Colfax okres, Neb., ve Wilson, Kans., pro stát Kansas, v Cedar Rapid, Ia., pro stát Iowa, v St. Paul a Minneapolis, Minn., pro stát Minnesota a v Tyndall, S. D., pro stát South a North Dakotu.

Předplatné:

Pro Spojené Státy \$1.50. Pro Kanadu \$2.00. Do Evropy \$2.50 ročně.

• Šetlky peněžní děje se pomocí peněžních poukázek (Money Orders), expresních poukázek (Express Money Orders), bankovních poukázek (Bank Draft), anebo v registrovaném dopise. Oznamujete-li své přestěhování, udejte starou i novou adresu.

• Dopisy z kruhů šetářstva ochotně uveřejníme. Musí být slušné, psané bez úmyslu někoho osobně poškodit a podepsány plným jménem, ať již má být v redakci utajeno, anebo s dopisem uveřejněno.

Podle kázání některých duchovních skoro bychom soudili, že nemyslí na nic jiného, jenom na sukne a jiné části ženského úboru.

• Voličky v Chicagu, dle rozhodnutí soudu, musí udati správně a přesně svůj věk, ale z toho at nikdo nesoudí, že je to odstraň od konání občanských povinností.

• V Chicagu byla již otevřena jedna polévárna, ale utěšme se tou blahou nadějí, že jedna vláštovka nedělá ještě léto, nebo že nikdy není tak zle, aby nemohlo být ještě léto.

• Zás jeden argument vyskytl se proti ženskému volebnímu právu, a sice v New Yorku, kde před Civic Forum prohlásil p. Everett P. Wheeler, že "všecka historie dokazuje, že když žena účastní jsou ve veřejných záležitostech, stávají se mstivými a nesmířitelnými."

• Kdo má zásluku na nějaké místo ve vládní službě a rád by se zavděčil sekretářů státu Bryanovi, nechť mu pošle bílou řetevku, jeho zamilovanou delikatesu — v čemž ovšem Jih jest ve velké výhodě, neboť kdežto tam už dávno bílé řetevky mají, kdy pak na severu se jich dočkáme!

• Česká farmářská osada založená na základech socialistických ve státě Tennessee, dostala se před soudy, čehož jest litovati, neboť z takových sporů mají obyčejně prospěch jenom advokáti, ale jest to další doklad, že velmi často theorie s praxí se rozchází.

• Někteří lidé mají, jak se říká, z pekla štěstí. Na příklad belgický spisovatel a básník Maeterlinck byl hodně čten, sláva i peníze přišly mu v hojnosti, a aby hmotný jeho úspěch byl dovršen, zakázáno čtení jeho knih katolíkům — což bude ovšem mít za následek, že nikdo hlásící se k této církví jich čísti nebude!

• Dřívější prezident Taft ztratil již skoro sto liber na váze od toho času, co se z Bílého Domu odstěhoval, což se dá částečně vysvětliti jeho profesorským povoláním, ale ta okolnost, že má tak v žaludku "demagogy," nepraktické reformátory — a mezi těmi svého bývalého přítele Theodora na prvním místě — má s tím také asi něco společného.

• Mnozí lidé ve Spojených Státech se domnívali, když viděli jak nedopálí Rusko, když bude s ním zrušena smlouva k válce nezauznaní amerických právních lidí vydávaných naturalizačním ruským lidem, a zatím v Rusku jsou s přítomným stavem všeč nejmenou spokojeni, ale přímě nadšení a ruští diplomaté dohledají si zcela neúctně naše státní zájmy pro jejich věhlas a chytrost. Myslíme, že Spojené Státy za tu importanci mají by se skutečně Rusku pomstili — zapověděním ruským lidem přístupu do této země!

Jistý pařížský časopis prozrazuje tajnou smlouvu uzavřenou mezi Srbskem a Rumunskem pro ten případ, že Rakousko bylo by zakročilo na prospěch Bulharska. Smlouva tato záležela-prý z dohody na rozdělení říše Rakousko-Uherské — s čímž prý souhlasilo Německo a Rusko — a sice tím způsobem, že Rusko bylo by si vzalo Halič, Srbsko Bosnu a Hercegovinu a Dalmacii, Rumunsko mělo dostati Transylvánii a celé Uhersko východně od řeky Tiszy a Německu měly připadnouti Čechy a celé německé mlúvice Rakousko. Takový tedy osud naši slovanští bratři balkánští připravovali Čechům — kteří hotovi byli za ně umíratí a div k vůli nim povstání v Rakousku neroznítiti.

ÚČEL SKOLY.

Jest to ovšem hlavním účelem školy, aby se děti naučily čísti, psátí a počítati a těm ostatním užitečným vědomostem, dějepisu a zeměpisu a aspoň základům tělovědy a soustavy sluneční. To jest asi hlavní účel školy obecné, účelem škol vyšších, středních a univerzitních, jest poskytnouti vzdělání vyšší a v některém určitém oboru, v lékařství, právnictví, inženýrství, atd.

Kdyby však škola obecná dostála pouze těm svrchu zmíněným účelům, daleko by nevyplnila své poslání. Posláním školy správně vystihla onedlou slečna McHughova, ředitelka střední školy v Omaze, jež v červnu v Lincoln proslavené pravila, že povinností učitele neb učitelky není jenom děti vyučovati, ale modelovati jejich duše. Mladé učitelky velmi často prý věnují mnoho pozornosti úlohám a velmi málo pravému účelu vzdělání.

Ano, modelovati duše dětí, to jest tou nejvyšší povinností, to jest tím nejvyšším, ba abychom tak řekli, vznešeným posláním učitele neb učitelky. K tomu však nemohou napomáhati knihy, nemohou napomáhati vědomostí získaně na studiích, nýbrž pouze osobnost učitele neb učitelky, jejich vlastní nitro, jejich vlastní duše.

Pisatel těchto řádek, když chodil do obecné školy, měl tři učitelky. Na dva z nich dávno zapomněl, a když na ně vzpomene, nemůže na ně vzpomenuiti s láskou, kdežto na toho třetího, z prvních tří tříd obecné školy, vzpomíná dodnes a často a jistě každý z jeho žáků, na učitele Rollingeru, který asi dnes již není mezi živými, neboť tehdy již vlas jeho byl hodně prošeďavý. U těch dvou učitelů nemohli jsme se dočkatí konce školních hodin, učitel Rollingera často jsme prosili, aby nám ještě vyprávěl, když zvonek na chodbě zazněl, a měli jsme některí z nás hodně daleko domů. Milovali jsme jej a nepamatuji se, že kdy nneen byl sáhnouti k onomu tehdejšímu "vyučovacímu prostředku," rákosce, a jedině učitel neb učitelka, kteří dovedou si získati lásku dětí, jsou ve škole na pravém místě.

Toho však nemohou docílití vědomostmi, nýbrž jedině svojí vlastní osobností, svojí individualitou, kterou dětem mimoděk vtisknou. Taková ovšem musí býti lidé s lidskými sympatiemi, shovívaví, laskaví, odpouštějící, jejich vlastní život musí býti před dětmi jako ten nejkrásnější vzor — jedině taková učitelovně duše učitelky dovedou modelovati duše dětské na prospěch dětí, jedině taková jsou ve škole na pravém místě.

HOLD MUŽI.

Pod ohlavením "He Loved Justice" (Miloval spravedlnost) oznažská "Bee" ze dne 25. ledna přináší následující pozoruhodný článček: Zola, advokát Labori a jiní, kteří zastali se věci Dreyfusovy, učinili tak, aniž bylo by jim přičteno takové oběti, jako přímě Marie Georges Piequart. Tento muž stojí mimo všechny jiné v ránu okolností, jež obklopujaly jeho jednání. On pouze znal Dreyfusa povrchně a neměl jej rád jako a Dreyfusovy způsobí život, a byly daleko od sebe. Piequart měl úctu, postavu, reputaci, etí

žádost, stoupence, což všecko odvrhl, aby hájiti mohl ubohou a zničenou obětí francouzské byrokracie, a ještě více, aby mohl bojovati za abstraktní právo. Neboť Piequart miloval spravedlnost. On nemohl se zdržeti, aby nečinil toho, v čem viděl svoji povinnost i za ztrátu všeho, co větší muž jest tím nejdražším. On vyhrál, ovšem. Taková srdnatost, heroismus, pocit pravdy a spravedlnosti neprohraji. A z vítězství, on povzněl se výše v čest světla, než byl by mohl povznést se vyhověním naléhavým prosbám přátel bojících se bojovat za takovou věc, příliš nepatrnou setřást, jako tento muž učinil, sprostou etíždost, plemenitý předsevdek a přísné vědomí povinnosti.

Není vyššího typu mužnosti, nežli který představuje život, jenž shasl během minulého týdne ve Francii, při jehož rovu svět stojí s odkrytou hlavou. Kdyby byl býval Dreyfus jeho přítelem, kdyby byl býval z jeho kasty, Piequartova účast neměla by takové jímavé kouzlo jako má. On nebyl jeho přítelem, aniž z jeho kasty. On byl pouze člověkem, a jak Piequart věřil a svět nyní ví, člověkem, kterému bylo těžce ukřivčeno, obětí jedné z nejnepřívětivějších intrik, jaká kdy byla spáchána, avšak to bylo dosti, aby zabořila taková duše, jako Piequartova. Několik snad nyní navrhuje, aby postaven byl pomník Piequartově památce, ale jaký pomník sahali by mohli blíže k nebesům, nežli onen zřízený v tomto slechtiněm, heroickém sebehobětování?

Jest to jistě pěkný a zasloužený hold muži, jenž konal svoji povinnost bez ohledu na svět a lidi, jenž zůstal věrným sobě samému!

OPATROVATELÉ CIZÍCH PF. NĚZ.

Nedávno předsedové velikých na život pojišťovacích společností konali sjezd v New Yorku a na tom ku svému vzájemnému "ustrnutí" si řekli, že pojištění na \$550,000,000. Jest to opravdu závratná suma, pět set a padesát milionů dolarů, jest to tolik, že by se tím zaplatil celý národní dluh některých zemí, ale my alespoň, totiž pisatel těchto řádek, — také jeden z těch "hršníků," kteří měli tu smelost vypůjčiti se peníze na pojišťky — nevidíme zrovna příčiny, proč páni předsedové společností na život pojišťovacích měli by "trnouti" nad tím stavem věcí. My dokonce, když nám od jedné na život pojišťovací společnosti poslali v době placení úroku úsudek nebožtíka Grovera Clevelanda o takovém dlužení se na životní pojišťky, poslali jsme úrok, jak bylo naší povinností, a připsali "What's yer hurry?" — jaké spěchy se zaplacením, když přece společnost má tu nejlepší jistotu na světě a vydlužené peníze jsou vlastně naše vlastní peníze?

Pozorně, že stejného mínění jest také — patrně s tisíci a statisíci jiných — známý spisovatel Herbert Quick, autor pozoruhodné knihy "On Board the Good Ship Earth," jenž takto filosofuje:

"Já vždycky byl tak silným odporovatelem pojištění na život, že v různých dobách vypůjčil jsem se peníze, abych mohl platiti své premie. Přeji si, abych měl vše pojištěno. Pokládám myšlenku pojišťování na život za tu nejlahodnější, na jakou kdy přišla lidská mysl."

O něco dále pak praví: "Zdá se, že tato pánové (předsedové společností) pohlíželi s nelibostí na zvyk půjčování peněz pojištěným na jejich pojišťky. Pojištění vypůjčili se asi \$550,000,000 na své pojišťky z rezervních fondů společností. Well, proč ne? Každá taková půjčka jest záručená tou nejlepší zárukou, jakou společnost mohla by míti. Jsou to peníze pojištěného samotného. "Okud lze, platí na ně úrok. — Neměli dále platiti na pojišťky, jsou to peníze, které mohl míti na požádání zrušení kontraktu. Zruše-li, plyne to z část, v které jest mu povinnována na pojišťku Společnosti nemohou

ztratiti na těchto půjčkách — není vůbec způsobu, aby mohly ztratiti. "Možná, že jest to zdrojem znepokojení pro členy Sdružení předsedů na život pojišťovacích společností, že nemají tento "pakatel" \$550,000,000, aby s ním mohli hráti, ale já myslím, že jest to dobrou věcí, když tyto peníze jsou rozptýleny po celé zemi."

Herbert Quick udeřil, jak praví jedno anglické přísloví, hřebík zrovna na hlavíčku. To jest, co trápí pány předsedy pojišťovacích společností, že nemají těch více než půl billionu dolarů na spekulaci. Byly to zcela jiné časy, před tím než sněmovním vyšetřováním v New Yorku objeveno zákušlání některých velikých na život pojišťovacích společností. — Harriman se stal "králem železnice" používáním ohromných fondů společností Equitable a snad též ostatních společností, peněz těchto používáno na vybudování těch největších trustů a monopolů, které nyní lid vysává a vydírají — kupováním jich ceněných papírů — a najednou pojištění vezmou si do zvyku vypůjčovati se tyto fondy sami — nepochybně některé na kupování automobilů, což jest ten nejohlíbnější argument pánů předsedů společností, ale jiní snad na budování domovů pro své rodiny, nebo na placení lékařských úct, na vzdělání dětí, atd.

Nepochybujeme, že jest to velká škoda pro pány předsedy společností na život pojišťovacích, když z jejich rezervních fondů pojištění se vypůjčilo \$550,000,000 — jak veselo mohlo se spekulovati s tímto závratným obnosem — ale, jak praví Herbert Quick, jest to dobrou věcí, když takto peníze jsou po celé zemi rozptýleny, velmi dobrou věcí, než vůbec způsobu, aby lépe mohly býti užítkovány.

Zdá se, že některé páni předsedové nemohou pochopiti, že jsou pouze opatrovatelé cizích peněz a ničím více.

CO S MEXIKEM?

Z nadpisu tohoto článku nechtě laskavý čtenář nesoudí, že bude me lústiti a rozluštiti otázku, co s Mexikem — kdybychom to dělá a poradili presidentu Wilsonovi, víme, že skvělá odměna by nás neminula. My pouze po více týdnů chceme si na tomto místě povšimnouti situace v sousední republice, která není sice horší, ale také není lepší, než když posledně jsme o ní psali. Jedinou dobrou stránku má, že Mexická, jak konstitucionalistů, tak federalistů, stále ubývá. Když se nestíhli, tak se vzájemně vědí, a z tohoto hlediska vyčkávací politika presidentova jest tedy moudrou — neboť budeme-li vyčkávat ještě asi půl tuetu roků, pak vtrhneme do Mexika, kde nedemě uvítání hrlořezy — muži, — kteří se již tak dlouho vraždí, nýbrž pouze dětmi, ženami a panami, a za těch okolností dobytí republiky ležící na jih od Rio Grande nebude žádnou těžkou věcí a hlavním problémem bude, jak ji znova zalidniti. Takové věci se však již staly v historii, na příklad ve starém Řecku, kde se museli ehytiti velmi radikálního prostředku, aby země nebyla vyldněna, když skoro všichni muži byli dlouho na "poli slávy." a možná, že to nové pokolení Mexičánů bylo by lepší, než to nynější.

Měli však tu vyčkávací politiku presidentova nějakou tu dobrou stránku, nechtěl jí viděti v cizině a ovšem že ve Spojených Státech také má dosti kritiků.

Onedny na banketě Sdružení francouzských průmyslníků a obchodníků bylo americké stanovisko vůči Mexiku podrobena přísné kritice, Andre Lebonem, dřívějším francouzským ministrem pro kolonie a Paulem Reynaudem, vynikajícím advokátem. "Americká politika," pravil Reynaud, "skrváá pod puritánským zevnějškem finanční skandál. Veřejné mínění světa musí donutiti Spojené Státy zavěstiti v Mexiku a nedovolovati, aby revoluce v Mexiku byla financována zájmy ve Spojených Stá-

tech ku zkáze Mexika a cizích zájmů tam." Lebon, jenž jest předsedou Sdružení, kritisoval jak politiku Spojených Států, tak metody prozatímního presidenta Huerty. Ve Francii tedy mfuí, že Spojené Státy mají udělati v Mexiku pořádek, zjednati mír v zemi, což jest dobré mínění, ale což aby Spojené Státy aspoň pro jednou upustily od Monroe-ovy nauky — a dopřály to Francii, která už jednou v Mexiku si omočila? A mají to ve Francii "černé na bílém," že zavlád by mír v Mexiku uznáním Huerty Spojenými Státy, když celá severní část země jest v moci povstalců?

Ve Spojených Státech také politika Wilsonovy administrace jest dosti kritisována, ne sice v kongresu, ale mimo kongres. Bývalý vele vyslanec v Mexiku, Henry Lane Wilson, přednáší všude, kde jest pozván a hájí své stanovisko, jež zaujal v dobách těžké krise v Mexiku a odsuzuje politiku Wilsonovy administrace, ne že by neodpovídala vysokým idealům o mezinárodní mravnosti, ale to jest prý právě její chyba, že jest příliš idealistická a že nepočítá s danými poměry. Bývalý vele vyslanec Wilson nikdy prý neviděl v Maderovi toho nezistného vlastence, za jakého pokládán byl ve Spojených Státech a nejlepší prý toho důkazem jest, že sto svých příbuzných povolal do nejužšího úřadních míst po svém zvolení za presidenta.

Ve čtvrtek mexickou politiku Wilsonovy administrace ostře kritisoval kongresník Mandell z Wyomingu na McKinley-ově banketě Republikánského klubu v Pittsburgu. Pravil, že stanovisko zaujaté prozatímně vůči Mexiku za Taftovy administrace, a bychem ukázali naši hrůzu nad metodami, jakými Huertova vláda byla založena, stalo se trvalou politikou za administrace Wilsonovy, a pokračoval:

"A tak jsme kolísali — dělali se smyšlenými v očeh světa a dali si ujiti příležitost chrániti Američany a jiné cizince v Mexiku a jejich majetek. My držíme jako válečné zajatce sta žen a dětí a stáváme se sami pomahači a pozubuzovači a do jisté míry omlouváme zbujnky, bandity a vrahy druhý Zapatova a Villova. A když toto všecko se děje a přes dozané dobré úmysly presidentova, naše stanovisko spíše zdržuje, než aby napomáhalo zajištění míru v Mexiku. Doznávám velmi rád ty nejlepší úmysly na světě presidentovi a sekretářů státu ve spojení s našimi zahraničními záležitostmi, avšak dobré úmysly nemohou nás zahrániti od pohrom, které amatéři, theoriisté a snilkové, ovládní okamžikovou náladou, když ne předsvědkem, mohou na nás přivoditi."

To jest ovšem všecko samá kritika — ale co s Mexikem? Vě někdo o bezpečném a spolehlivém prostředku, jak dal by se zajistiti mír v Mexiku?

ČESKÁ AMERIKA PŘED TŘI CETI LĚTY.

Pokrok Západu sděluje, že přestal vycházeti new-yorský "Patriot", jehož redaktory byli bratři Čapkové.

Redaktor Pokroku Západu k jednomu dopisu připojuje následující redakční poznámku: "Každého slušného člověka, který by, snad nechtě neb nevědomky, jíměnou ukrivdil, cit lidskosti by donutil, aby krivdu odvolal." Činž patrně mluví Fici, "odčinil" neb "napravil". To jest správná zásada.

Do Omahy se přistěhoval známý roslák p. Čudík Duras a začal s p. V. L. Vodičkou obehod pozemkový, notářský a pojišťovací.

Na Vánoce sehráli ochotníci Tři Jednoty Sokol v Omaze známý obraz ze života "Mlynář a jeho dítě", avšak představení neuspokojilo obecenstva dle očekávání, poněvadž úlohy některé přehazovaly sly ochotníků. — Mladší pokolení zajímati snad bude, jak úlohy byly obsazeny. Mladší sehrála p. Háčková, mlynář p. Kment, Kouřída p. Podolák. Záložkou p. Kmentová a Martu

pí. Jelenová, hrobníka p. Jelen, Blažejce p. Leitner. Těž pí. Neradová vystoupila v jedné z úloh, ale nepraví se, v které. Ku konci onoho divadelního referátu podotýká redaktor Pokroku Západu: "Na pořádek při divadle mělo by se lépe dohlížeti, než se děje, jestli mají se udržeti dobré návštěvy divadla. Pakli bude se dovolovat, každému při divadle v zadní části síně při jednání po libosti přecházeti a dítkám po celé sni se prohánet, přestanou dojísta chodit do divadla ti, kteří k vůli ději přišli, neboť lítmosti si mohou učiniti a poslechnout dost doma." Skoro by se to mohlo napsati i dnes, po třiceti letech.

Jistý krajan v Dakotě zůstal dlužen za P. Z. \$14.00 a odstěhoval se, aniž by udal nové adresy, nad čímž redaktor onoho časopisu zle se rozčilil a ve článku nadepsaném "Povedený darebák," praví ku konci: "Varu jem před ním všechny rodky, kdekoliv by se nyní usadil a máme za to, že jest sehopen dopustiti se kapesárství a lupičství. — Nechtě se jej všude štíti jako prašivého psa. Hanba, že taef darebáci se mezi Čechy nalezají." Onoho odběratele jmenuje redaktor plným jménem, což kdyby některý časopis učinil dnes, znamenalo by to proň velmi neblahé následky, ale jinak nebude sporu o tom, že jest to neolechetnou věcí, připravit časopis o \$14.00 v časech, kdy obnos ten znamená pro vydavatele asi tolik jako pro Rockefellera million.

V P. Z. píše jeden krajan ze Schuyler, že prý jeho soused, Čech, dal svým synům otrávený chléb, napuštěný jedem a nařídil jim, aby šli k sousedovi a otrávilí mu koně a ostatní dobytek, avšak hoši toho rozkazu neuposlechli a chléb do země zahrabali. Jest to opravdu nemyslitelným, že člověk něčeho podobného vůbec byl by schopen.

V St. Louisu oslaveno bylo 25-leté trvání Slovanské Lípy, jednoho z nejstarších českých spolků v Americe, velkolepým programem. Sehrána veselohra v jednom jednání "Chudoba eti ne-tratí," přednesena slavnostní řeč p. Vác. Šerým a sehrána opera ve třech jednáních, "Král Vondráček XXVII." Jan Borecký byl jedním za zakladatelů Slovanské Lípy. Rovněž sděluje dopisovatel ze St. Louisu, že zemřel náhle redaktor "Hlasu," p. Novák, jenž trpěl padoucností, a upadnuv ráno při umývání, zlomil si vaz.

Národní Jednota v New Yorku zakoupila dům v Páté ulici, v němž skoro všechny české spolky se budou odhývaly. Cena byla \$12,500. Také jsme několikrát byli v onom domě, kterému se říká Národní Budova, ale nyní v onom okolí skoro už není Čechů. Všichni za továrnami doutníkářskými se odstěhovali do horní části města, kde jsou dvě Sokolovny a nová Národní Budova.

NAUČTE SE MLUVIT ANGLICKY!

Uspadní Vám to získati zaměstnání a budete lépe placeni. Tři třídy ve škole Washington, 23. a J ul., South Omaha. Začátečníci neb pokročilejší studenti mohou hned s návštěvou začíti.

Rychlý, snadný způsob. První třídy učitelé. Naučili jiné mluvit, čísti a psátí. Mohou tudíž i Vás.

Vyučuje se v pondělí, ve středu a v pátek v 7.30 hod. večer. Pouze \$1.00 měsíčně.

Návštívte Mr. Broman a ve škole, nebo zavolejte telefonem p. J. E. Bednáře. Tel. No. 973 nebo So. 3132. Adv. 282e

Adolf A. Tenopir,
Český právník
Gradovala č. 1305, roh 14. a
William ulice.
Omaha, Neb. Tel. Doug. 837
Volební úřad.
České hříbky u O' F. Neřmánek, 1312 William Str., Omaha, Neb.